

3. Doprava v systému ekonomické přípravy.

Příprava k válce vyžaduje organizovat činnost všech druhů dopravy. V počátečním období války bude doprava zabezpečovat mobilizaci, soustředění a rozvinování ozbrojených sil, v průběhu války dodávat všechno potřebné pro frontu a zároveň zabezpečovat uvnitř státu spojení mezi různými odvětvími národního hospodářství. O významu jednotlivých druhů dopravy pro zásobování soudobých ozbrojených sil dává názorný přehled např. rozdělení dopravních prostředků pro dopravu nákladů pro vojska na hlavním směru. Zde procentuální podíl na dopravě nákladů tvoří: na železniční dopravu 43 %, automobilní 15 %, námořní a říční 31 %, na naftová potrubí 5 %, na vzdušnou přepravu rovněž 5 %. Na zkoumané části válčiště bude nepřítel v průběhu jaderného útoku řešit řadu úkolů ke snížení efektivity naší dopravy, zejména k tomu aby zadržel přísun záloh.

Československá republika disponuje hustou sítí železničních drah zabezpečujících 91 % dopravy nákladů státu. Jejich celková délka je 13.147 km a hustota 10,3 km na 100 km² (páté místo v Evropě). Hlavní magistrály mají strategický význam pro spojení s SSSR (dvojkolejný směr Čierna, Púchov, Kolín, Ústí). Vcelku se československé dráhy charakterizují vysokou hustotou stanic a dobře řešeným systémem objížděk některých úzkých míst (Praha, Kralupy) avšak i zároveň malým množstvím spojovacích směrů a množstvím zranitelných tunelů ve východní části. Nejzranitelnější místa jsou např. železniční uzel Přerov a dosud s hlediska možnosti objíždění neřešený uzel Česká Třebová. Vycházeje z potřeb strategické operace, zejména převozu nákladů druhého sledu je třeba v dalším plánovat výstavbu nových drah magistrálního charakteru z východu na západ.

Celková délka silničních tahů státního významu na území

republiky je 72.800 km. Hustota sítě silničních tahů dává možnost širokého manévru na celém státním území. Nedostatkem sítě je její zakřivenost u nejdůležitějších tahů, které je nutno vyrovnat, zejména na západě. Pro zabezpečení přesunu raketových útvarů je systém objížděk řešen.

V souvislosti s řečeným je možné udělat závěr, že s výjimkou úkolů spojených s odstraňováním některých nedostatků doprava československé republiky může zabezpečit přesun velkých záloh, vycházející z toho, že k dispozici jsou 1 - 2 základní železniční magistrály, 2 - 3 základní silniční tahy ve všeobecném směru Ostrava, Praha, Plzeň.

4. Nutnost vytváření zásob.

V soudobé válce se spotřebovává ohromné množství zbraní, bojové techniky a různých materiálních prostředků. Tak např. k zabezpečení frontové operace bude třeba 500 - 600 tisíc tun materiálních prostředků a pro strategickou operaci asi 4 - 5 mil. tun. Při tom se projevují tendence neustálého zvyšování těchto objemů.

Surovinová základna československé republiky je ve skutečnosti neuspokojivá (málo ropy a železné rudy - v roce 1962 se vytěžilo 1.400 tisíc tun a dovezeno bylo 8.319 tun). Uspokojivější je energetická bilance. Nejdůležitější místo mezi energetickými zdroji zaujímá uhlí na jehož podíl připadá 94,2 % všech zdrojů (hlavní pánve se nacházejí v rajonech měst Ostrava a Most). Je třeba si zde všimnout, že podíl vodní elektrické energie v energetické bilanci představuje pouhých 2 %, z čehož je jasné, že vypuštění vod z přehrad v období zvýšeného napětí nemůže podstatně ovlivnit energetickou bilanci státu.

Z uvedeného vyplývá, že je třeba se plně orientovat na

dovoz surovin ze socialistických států (např. nafty z SSSR) a odstranit některé závislosti československé ekonomiky na západních státech (pokud mají vojenský význam). Vycházejí z ekonomických možností státu pro vedení války, již v mírové době nahromadit státní, strategické a mobilizační zásoby. Zejména vliv raketo-jaderných zbraní se zde projevuje a vede k nutnosti zvyšování záloh a k jejich rozmisťování mimo objekty možného napadení. Při rozmisťování a tvorbě zásob je třeba dodržet následující:

- zásoby pro ozbrojené síly československé republiky rozmisťovat v západní části republiky a tím se vyhnout nutnosti jejich převážení při zahájení války;
- zásoby pro druhé sledy rozmisťovat mimo dosah operačně-taktických raket;
- zásoby pro ozbrojené síly vytvořit na jeden měsíc (250-300 tisíc tun);
- vytvořit zásoby k obnovení života státu (doprava, spojení, energetika, léky);
- vytvořit zásoby železné rudy a nafty k přechodu průmyslu na válečný stav (orientačně v rozsahu roční potřeby).

5. Ochrana ekonomiky

Otázka ochrany výrobních sil v souvislosti s existencí jaderných zbraní stojí zvláště ostře. Problém je třeba řešit pomocí protivzdušné obrany a rozptýlení a dublování průmyslu. Rozptýlení a dublování je třeba provádět tak, aby vyřazení jednoho závodu nezastavilo celou výrobu. S hlediska ekonomiky každého státu je možné otázku rozptýlení průmyslu uvažovat pouze u nově zřizovaných podniků. Je důležité je rozmisťovat tak, aby byly zabezpečeny již vytvořeným systémem protivzdušné

a protiraketové obrany. Vycházejí z toho, že i spolehlivá soudobá protivzdušná obrana nemůže v každém jednotlivém případě zabránit nanesení úderů na průmyslové objekty, je nutné plánovat a přijmout opatření k likvidaci následků úderů a k obnovení výroby. Z tohoto hlediska velký význam mají požární útvary, evaluace směn nezúčastněných ve výrobě, maskování a opatření k vytváření zásob vody, surovin, potravin, energie a mechanizačních prostředků k odklizení závalů. Potíž při řešení těchto otázek v daných podmínkách československé republiky je v tom, že v důsledku historického rozvoje průmyslu byla značná část průmyslu již vybudována, ještě před údobím možné všeobecné raketo-jaderné války.

Co je charakteristické dnes s hlediska úvah o zranitelnosti ekonomiky československé republiky a jak řešit způsoby její ochrany? Bylo již uvedeno, že se vyznačuje velkou koncentrací těžkého průmyslu. Toto je problém řešitelný pouze spolehlivou ochranou průmyslu protivzdušnou obranou v rajonech jejího dnešního rozmístění. V dalším je možné nepřipustit výstavbu nových podniků ve velkých městech, zejména tehdy, jestliže nemají nic společného se životem města. Tento požadavek je již zabezpečován při výstavbě hlavního města Prahy, kde v budoucnosti nemá počet obyvatel překročit jeden milion. Požadavek rozptýlení nového průmyslu je v československé republice dodržován a je možno konstatovat, že asi 30 % průmyslu je rozmístěno v souladu s požadavky jaderné války.

Teoretický požadavek dublování průmyslu není v důsledku omezených ekonomických možností československého státu uskutečňován. Zdá se, že s hlediska možností malých států, je třeba hledat řešení pouze v rámci celého socialistického tábora.

Ochrana energetických uzlů není zvláštní problém. Hlavní

energetické zdroje, např. hnědé uhlí v sokolovské a mostecké pánvi jsou rozptýleny a jsou proto jen málo zranitelné.

Z uvedeného vyplývá, že otázky ochrany výrobních sil v československé republice je možné řešit:

- rozptylováním nové výstavby a
- zesilováním protivzdušné obrany tam kde požadavek rozptylování výrobních sil nelze splnit.

Závěr k otázkám ekonomiky.

Raketo-jaderné zbraně vyvolávají v život nové zákonitosti, např. nutnost včas provést ekonomickou přípravu počátečního období války. Tyto zákonitosti se plně vztahují na československou republiku, která je státem s poměrně příznivými podmínkami pro ekonomické zabezpečení potřeb války, o čemž svědčí např. složení průmyslu. Nepříznivým činitelem je nedostatek surovin a mimořádné nebezpečí zničení průmyslových objektů nepřitelem. Republika se do značné míry účastní na vojenské produkci pro potřeby celé koalice a má možnosti k vytvoření opravárenské základny pro koaliční síly.

Prozkoumání jednotlivých otázek dává možnost učinit následující závěr:

- zvláštní pozornost věnovat otázkám ochrany výrobních sil (ekonomických objektů),
- hromadit a spolehlivě chránit zásoby pro své i koaliční síly,
- při rozmisťování strojírenských kapacit brát v úvahu nutnost vytvoření opravárenské základny pro potřeby ozbrojených sil,
- vytvořit spolehlivou surovinovou základnu pro potřebu průmyslu ve válečné době.

Hlava IV. PŘÍPRAVA OBYVATELSTVA A CIVILNÍ OBRANA

1. Vliv soudobé jaderné války na obyvatelstvo.

Otázky vlivu nových podmínek vedení války na obyvatelstvo vyvolávají stále větší zájem. Z výše uvedených způsobů vedení strategické operace je vidět, že obyvatelstvo se v jaderné válce setká s hromadnými devastacemi, velkými lidskými ztrátami a zejména se zákeřně působícím radioaktivním zamořením, při čemž nebezpečí ohrozí nejenom frontu ale i zápolí a ztráty ponese každý. K tomu aby bylo možné snížit záporné působení války, je třeba obyvatelstvo připravovat s hlediska politického, ideologického a organizačního.

V podmínkách československé republiky bude vedle prostředků strategického napadení na nejdůležitější objekty použito i ve velké míře operačně-taktických prostředků. V tom je i jedna z důležitých zvláštností prvosledového státu. Při tom je třeba uvažovat i velkou hustotu obyvatelstva (121 lidí na 1 km²) za současného rozvinování vojsk prvního sledu, což při hromadných úderech a slabé přípravě může vést k velkým ztrátám a dezorganizaci týlu - panice. Charakteristickým problémem s hlediska úvahy o možných vlivech raketa-jaderných zbraní na daném území je vytvoření nepřitelem rajonů a čar radioaktivního zamoření, což může značně ovlivňovat chování i ztráty obyvatelstva. Je třeba tedy při úvaze o působení jaderných zbraní brát v úvahu, že

- je možno očekávat asi 25 - 50 úderů jadernými zbraněmi velké ráže na administrativní, politická a ekonomická centra,
- takové množství úderů při současném vytváření nepřitelem radiokativních barier fakticky povede k radioaktivnímu zamoření hlavních oblastí republiky,

- v průběhu evakuačních opatření v daných podmínkách dojde k dalším ztrátám,

- v důsledku uvedeného je možné na území československé republiky očekávat ztráty asi 1 až 2 milionů lidí, z toho 50 % nenávratných a 50 % zdravotnických.

2. Politická a ideologická práce.

Cílem politické přípravy je vytvoření takových politických vztahů ve státě, které mohou napomoci upevnění morálního ducha obyvatelstva. Prakticky to znamená upevňovat nezlomné přesvědčení o správnosti našich cílů a vychovávat obyvatelstvo k nenávisti k nepříteli. Zvláštní místo zde bude zaujímat propaganda jednoty socialistického tábora a víra v sílu sovětských strategických zbraní. Soudobá válka je projevem nejenom politické zralosti, ale i morální pevnosti člověka. V těsném spojení s politickou přípravou je i ideologická příprava. Jejím cílem je výchova v člověku takových občanských ctností a vlastností jako jsou statečnost, sebeobětování a ukázněnost a pocit odpovědnosti za vlast. Výchova takových vlastností zabezpečí poměrně rychlou likvidaci záporných stránek raketo-jaderných důsledků války, napomůže úspěšnému boji proti panice a zabezpečí nutné podmínky pro vyplnění úkolů ozbrojených sil.

Pro dosažení cílů politické a ideologické přípravy má obyvatelstvo československé republiky dobré předpoklady. Jím napomáhá především správná vnitřní politika KSČ. Tato politika vedla k vyřešení základních vnitřních problémů, t. j. k odstranění vykořisťovatelského systému, k řešení národnostní otázky a k zvyšování životní úrovně. V zahraniční politice přivedla tato politika k důsledné orientaci na Sovětský svaz a druhé socialistické státy v důsledku čehož bylo poprvé

v historii dosaženo takové zahraničně politické stabilnosti státu. Nohledě na veškeré úsilí některých kruhů západních států, snahu všemožně snížit vedoucí úlohu KSČ a narušit jednotu našich národností a spojenecké svazky s SSSR, přivedla politika KSČ k takovým úspěchům, které vytváří všrchny předpoklady pro úspěšné řešení otázek vznikajících v souvislosti s vlivy raketo-jaderné války. Tyto úspěchy se zároveň i jeví zárukou úspěšného řešení složitých organizačních otázek přípravy obyvatelstva k válce.

V zájmu dalšího zvyšování morálně-politického potenciálu českého a slovenského národa je nutné pokračovat v politice upevňování spojeneckých vztahů se státy socialistického tábora a s SSSR.

3. Civilní obrana.

S objevením se raketo-jaderných zbraní a v závislosti na změně strategických cílů na válčišti se zásadním způsobem změnila úloha a význam civilní obrany. Objevila se civilní obrana jako nový druh strategického zabezpečení životaschopnosti státu. Do okruhu jejích úkolů spadá ochrana obyvatelstva od zbraní hromadného ničení a poskytování pomoci postiženým a obnovení zničeného národního hospodářství, na což je poukázáno v hlavě III.

Hlavním úkolem je ochrana obyvatelstva zahrnující řadu opatření k nimž patří především evakuační opatření, výstavba ochranných zařízení, výroba individuálních prostředků ochrany, vytvoření systému uvědomování, rozptýlení obyvatelstva a opatření k maskování. Je třeba zdůraznit, že na rozdíl od minulosti civilní obrana musí být ve stavu okamžité pohotovosti. To předpokládá již v mírové době dlouhý proces výcviku a

výchovy obyvatelstva a osob začleněných do útvarů civilní obrany.

K některým nejdůležitějším opatřením.

Jedním z hlavních způsobů ochrany obyvatelstva je jeho evakuace. Na rozdíl od minulosti a vycházejí z možnosti překvapivého nanesení úderů nepřítelem je třeba ji provádět v krátkých lhůtách a na odpovídající vzdálenosti. To znamená, že vzniká požadavek na provedení evakuace v průběhu několika hodin a do vzdálenosti asi 100 km od velkých měst a to při současném zabezpečení práce závodů. Problém evakuace je nutno řešit v městech zvláštní kategorizace (Praha, Ostrava, Plzeň, Bratislava) a i v ostatních důležitých městech jako např. Přerov, Česká Třebová, Kolín atd, ze kterých je nutno evakuovat takřka všechno obyvatelstvo. S částečnou evakuací je třeba počítat ve městech s menším politickým a ekonomickým významem. Týká se to především dětí, starých lidí a speciálních útvarů.

Evakuace na území československé republiky má některé specifické podmínky. Především zde jde o malé území, které nedovoluje provedení "klasické" evakuace do zápolí státu - v daném případě mimo dosah hlavní masy nosičů raketo-jaderných zbraní. Vycházejí z hustoty obyvatelstva nelze počítat s provedením evakuace velkých měst na potřebnou vzdálenost 100 - 150 km poněvadž v těchto vzdálenostech jsou další objekty jadeného napadení. Avšak ve srovnání, např. s podmínkami v SSSR, hustota osad v československé republice zabezpečuje dobré podmínky evakuace obyvatelstva z měst a nejnutnější podmínky pro poměrně normální život.

Evakuační úkoly v československé republice jsou mimořádně velké a je nutno počítat s nutností přemístit asi 1/6 až 1/4 obyvatelstva. Problém evakuace v podmínkách dané hustoty obyvatelstva vede k účelnosti prozkoumat např. podmínky evakuace

ve středočeském kraji, který má plochu 11.301 km², 1501 osad a hustotu obyvatelstva 112 lidí na 1 km² (mimo Prahy). Pouze Praha (bez toho, aniž by bylo vzato v úvahu nejbližší okolí - také hustě zabydlené) potřebuje evakuovat asi 800.000 lidí, což vede k dvojnásobnému zvětšení hustoty obyvatelstva středočeského kraje, který má zároveň význam s hlediska rozmístění vojsk prvního strategického sledu. Taková evakuace bude trvat několik desítek hodin při plném využití všech dopravních prostředků (nelze zde však počítat s dopravními prostředky potřebnými pro provedení mobilizace ozbrojených sil). Je třeba dodat, že tyto úvahy jsou reálné při nanesení úderů ráže do jedné megatuny. Použití jaderných zbraní o ráži několika megatun či několika desítek megatun podstatně sníží efekt evakuace a je možné uvažovat ztráty větší než polovina evakuovaných.

V souvislosti s uvedeným je třeba zdůraznit, že evakuace velkých měst je úkol dlouhodobý a její předběžná organizace vyžaduje:

- důkladnou přípravu štábů a útvarů civilní obrany,
- seznámení všeho obyvatelstva s jeho úkoly při provádění evakuace,
- dobré materiální zabezpečení, začínaje s dopravními prostředky a výstavbou úkrytů proti radioaktivnímu zamoření ve vesnicích - pro vlastní a pro evakuované městské obyvatelstvo.

Velký význam pro plánovité provedení evakuace má správný odhad nebezpečí napadení a včasné zahájení evakuace.

Složitost soudobé přípravy civilní obrany vede k nutnosti provádět zároveň s přípravou evakuačních opatření i výstavbu krytů. V tomto směru jsou intenzivní práce prováděné např. v západním Německu a Spojených státech, kde v roce 1967 budou vystavěny úkryty proti radioaktivnímu zamoření v počtu pro

270 milionů lidí. Výstavba takových úkrytů má význam ve středních a malých městech, kde je nebezpečí napadení menší. Zvláštní význam v československé republice má právě tento způsob ochrany poněvadž nevede ke zhoršení evakuačních možností. Zabezpečení výstavby takových úkrytů je třeba uvažovat zejména při výstavbě nových měst. S úkryty těžkého typu pro potřeby obyvatelstva nelze počítat z důvodů ekonomických.

Kromě uvedených otázek ochrany obyvatelstva je třeba v republice počítat s použitím opatření pro likvidaci následků hromadného zasažení obyvatelstva a zamoření terénu. Zvláštní pozornost je třeba věnovat zejména uvědomovací službě. Při tom je nutné obrátit pozornost na technické zabezpečení této služby v rajonech předpokládaného použití bariér radioaktivního zamoření. Dosažení včasnosti uvědomování bude velmi obtížné. Signál musí dojít k jednotlivcům v průběhu 10 - 15 minut, čítaje v to i dobu předběžného zhodnocení radiační situace.

I záchranné práce je třeba uvažovat s hlediska jejich důležitosti a složitosti. Je třeba zde řešit vytváření stálých řídicích orgánů, speciálních útvarů a materiálního zabezpečení. Všechny orgány a materiál je nutno soustředit mimo objekty pravděpodobného napadení a zabezpečit tak jejich životnost i při použití nepřítelem jaderných prostředků megatonové ráže.

Jako závěr k otázkám přípravy obyvatelstva je třeba podtrhnout její důležitost u prvosledového státu. Je třeba řešit speciální otázky politické, ideologické a organizačního rázu, k jejichž plnění má naše společenské zřízení velké přednosti. Velký význam bude mít v československé republice přijetí některých opatření v údobí narůstání nebezpečí napadení a před mobilizací ozbrojených sil, např. provedení evaluace dětí, nemocných,

speciálních zařízení, včasného uvědomění, rozmístění materiálních prostředků a zabezpečení normální funkce dopravy. V řešení otázek civilní obrany se musí účastnit značná část obyvatelstva, hlavní úlohu zde hraje individuální příprava a zejména znalost úkolů ochrany před prostředky hromadného ničení.

Problémy civilní obrany v podmínkách prvosledového státu a k zabezpečení operativní velnosti ozbrojených sil jsou dosud nedostatečně propracovány a je třeba jim věnovat náležitou pozornost.

ZÁVĚR

V práci nebylo možné zkoumat všechny otázky spojené s vlivem soudobé strategické operace na přípravu prvosledového státu. Z rozboru charakteristických rysů a podmínek vedení strategické operace na západoevropském strategickém směru vyplývají následující hlavní závěry pro přípravu ozbrojených sil, ekonomiku a obyvatelstvo. Cíle a rozsah výstavby a přípravy ozbrojených sil socialistického státu, členu koalice států Varšavské smlouvy se určují potřebami celé koalice a jsou podmíněny ekonomickými možnostmi státu. Bez jasného chápání politických a strategických cílů koalice není možné správně určit hlavní směry výstavby a přípravy ozbrojených sil jednotlivých států a jejich úlohu ve strategické operaci.

Ozbrojené síly prvosledového státu se účastní ve strategické operaci na základě jednotného plánu vedení ozbrojeného zápasu koalice na evropském válčišti. V souhlase s tím se nacházejí ve vysokém stupni bojové pohotovosti. Jejich úspěšné nasazení vyžaduje splnění následujících předpokladů a závěrů:

a/ při přípravě pozemních vojsk:

- svazky a útvary určené ke krytu státní hranice musí být v plné bojové pohotovosti a mít na plných stavech nejenom bojové ale i týlové útvary,

- předsunuté odřady těchto svazků musí být dislokovány v blízkosti státní hranice a v součinnosti s pohraničními vojsky plnit aktivní úkoly s cílem zmocnit se pohraničních přechodů a zmařit pokusy nepřítele organizovaně použít operačně-taktických jaderných zbraní v příhraničním pásmu do hloubky 50 km,

- útvary svazků určené k plnění bližších úkolů armád musí být v plné bojové pohotovosti, jejich doba pohotovosti by neměla být delší než 6 hodin a to zabezpečí jejich včasné přisunutí a zaujetí jimi plánovaných prostorů,

-svazky určené do druhých sledů armád musí mít lhůty pohotovosti maximálně 24 hodin, svazky vyčleněné do záloh maximálně dva dny; jejich těžkou techniku je účelné skladovat v západní části území, tak aby nebyly nutné jejich převozy na začátku války nebo při nebezpečí jejího rozpoutání,

- požadavku vysoké bojové pohotovosti je třeba přizpůsobit dislokaci vojsk,

- vysunout dopředu ženijní jednotky svazků - tak aby jim bylo umožněno překrytí státní hranice a ovládnutí pohraničních přechodů v součinnosti se vševojskovými jednotkami,

- vysunout dopředu svazky prvních sledů armád dislokovaných západně řek Labe a Vltava,

- svazky druhých sledů dislokovat v rajonech tak, aby byly zváženy důsledky provedení bariér radioaktivního zamoření nepřítelem.

b/ při zvyšování bojové pohotovosti vojsk PVO.

- k úspěšnému řešení úkolů v boji s nízko letícími cíli

zvýšit efektivnost radiotechnických vojsk,

- k zvýšení možnosti objevení vzdušného protivníka doplnit systém radiotechnických hlásek první linie radio-
likačními stanicemi na vrtulnicích,

- při řešení úkolů zabezpečování ozbrojených sil v první řadě vybavit vojska PVO technikou pro boj s nízkoletícími cíli,

- vycházející z pravděpodobnosti silných úderů nepřítele proti protiletadlovým raketovým vojskům vytvořit jejich silné zálohy,

- postavení protiletadlových raketových vojsk vybudovat s hlediska potřeby vedení bojové činnosti za podmínek dlouhodobého radioaktivního zamoření terénu,

c/ při zvyšování efektivnosti opatření pro mobilizaci druhů ozbrojených sil

- mobilizaci provádět podle teritoriálního principu v rámci jednotlivých krajů,

- zabezpečit všechny hlavní odbornosti v krajích a i dalších odbornosti s hlediska potřeb mobilizovaných svazků,

- mobilizační zásoby vyžadující velké převozy důsledně rozmisťovat v plánovaných prostorech rozvíjení svazků,

- vzhledem ke zranitelnosti železniční dopravy v průběhu prvních 2 - 3 dnů války plánovat mobilizační převozy s použitím převážně jenom automobilní techniky.,

d/ při přípravě území státu

- kvalitativně vylepšit silniční síť na západě státu a přizpůsobit ji potřebám vojsk,

- vyrovnat silniční síť s hlediska potřeby raketových vojsk, odstranit nízké mimoúrovňové přejezdy,

- vybudovat v západní části území důsledně objezdy s cílem

vyloučit zdržení vojsk v podmínkách možného napadení,

- všechny mosty na řekách Labe a Vltava zdvojit, připravit materiál k tomu již v mírové době a umístit jej tak aby nedošlo k jeho zatopení při vypouštění přehrad,

- vytvořit zásoby materiálu k radiolokačnímu maskování objektů,

- vycházej z pravděpodobného zámyslu protivníka vtrhnout na některých směrech na naše území, připravit ženíjní zátarasy a nahromadit zásoby ženíjních prostředků v blízkosti státní hranice.

Charakter soudobé války v dosud neznámé míře ovlivňuje ekonomiku. To se projeví v nutnosti vynaložení mimořádného úsilí na ekonomické zabezpečení války. Charakter počátečního období války vede k nutnosti připravit ekonomiku ještě do zahájení války s cílem zabezpečit potřeby jak krátkodobé tak i dlouhodobé války. Současně s přípravou materiálně-technické základny zabezpečující vedení operací počátečního období je třeba připravit výchozí základnu pro rozvinutí válečné výroby pro případ sdlouhavé války. Hlavní pozornost při ekonomické přípravě je nutné věnovat rozvoji průmyslu, vytvoření surovinové základny a koordinaci ekonomického úsilí v rámci koalice.

Vycházej ze zvláštností ekonomické struktury jsoucí k dispozici a specifiky prvosledového státu ve strategické operaci je nutné při přípravě ekonomiky dodržet toto:

- brát v úvahu velkou zranitelnost při její nové výstavbě, vyvarovat se její výstavby v blízkosti center majících vojenský a politický význam,

- všeobecně politické úkoly rozvoje průmyslu v zaostalých krajích řešit pomocí těch odvětví průmyslu, která nemají význam

pro zabezpečení ozbrojených sil v počátečním období války,

- strojírenství umisťovat v rajonech vytváření opravárenských základen pro potřeby prvního a dalších strategických sledů t.j. v západních a jihozápadních Čechách a na střední Moravě,

- pokračovat v procesu unifikace nejenom bojové, ale i pomocné techniky, zejména při vytváření nových odvětví průmyslu,

- při vytváření státních rezerv brát v úvahu nutnost nahromadění zásob i pro případ zdlouhavé války a pro materiálně-technické zabezpečení dalších strategických sledů,

- při hromadění zásob potravin brát v úvahu pravděpodobnost vytvoření velkých pásem radioaktivního zamoření a proto soustředit je ve východní části státu,

- ke zlepšení podmínek práce dopravy v perspektivním plánu rozvoje dopravy počítat s výstavbou 1 - 2 železničních a silničních tahů typu magistrál na jihu státu,

- za úkol prvořadého významu považovat využívání objížděk zranitelných uzlů na stávajících tratích a zabezpečit možnosti manévru oboustranně řek Vltava a Labe.

Soudobá válka a její ničivý ráz mají vliv nejenom na ozbrojené síly a ekonomiku, ale i na přípravu obyvatelstva a civilní obranu. Ve spojitosti s tím je nutné cílevědomě připravovat všechno obyvatelstvo státu. Přípravu je nutno provádět v jednotě politických, ideologických a organizačních opatření. Při tom je třeba obrátit pozornost na řešení následujících otázek:

- vycházejí z pravděpodobnosti překvapivého napadení podstatně omezit růst velkých měst,

- proces evaluace z důvodů cvičných provádět s veškerým obyvatelstvem - i za cenu některých nepříznivých morálních důsledků,

- k zabezpečení řešení těchto úkolů nedopustit mobilizaci

dopravních prostředků z velkých měst pro potřeby ozbrojených sil, vytvořit zálohy těchto prostředků mimo města,

- materiálně zabezpečit podmínky pro život obyvatelstva v rajonech evakuace a jejich ochranu před radioaktivním zamořením,

- za účelem individuální připravenosti obyvatelstva pokračovat v systematickém výcviku všeho obyvatelstva ve znalostech používání prostředků individuální ochrany,

- vycházejí z možnosti dezorganizace v týlu, která může vést k podstatnému snížení úrovně plnění bojových úkolů ozbrojenými silami těsně koordinovat opatření ozbrojených sil a civilní obrany,

- s uvážením možnosti, že nepřítel může používat ve velkém rozsahu diverzní činnosti, orientovat civilní obranu na plnění aktivních úkolů k zabezpečení operační svobody ozbrojených sil.

Z uvedených závěrů vyplývá, že příprava k válce v soudobých podmínkách se musí provádět v různých směrech státní aktivity. Při tom je nutno brát v úvahu, že se připravenosti ozbrojených sil nedosáhne automaticky s rozvojem ekonomiky a že rozhodující úlohu zde hraje cílevědomá, dlouhodobá organizační práce. Výsledkem všestranné přípravy státu k válce musí být vytvoření podmínek a možností v kterémkoli okamžiku se postavit protivníkovi na odpor, nanést mu zdrcující úder a případně i vést zdoluhavou válku - až do konečného vítězství.

PŘEHLED LITERATURY

1. Sovětská vojenská strategie. VAGŠ SSSR. 1964 a 1965.
2. Příprava ozbroj. sil k válce. "
3. Sborník prací VAGŠ " 1964.
4. Kurs operačního umění. "
5. Vojenská strategie. Sokolovský. Voj. vydav. SSSR. 1963.
6. Zmaření nenadálého útoku. Radzievský. VAGŠ. 1963.
7. Strat. operace v poč. období války. Lomov. VAGŠ. 1963
8. Voj. věda o zákonitostech ozbr. zápasu. Lomov. Voj. mysl 1965
9. První úder. Sbytov. 1964.
10. Strategické teorie nepřítelů. Milštejn.
11. Revoluce ve vojenství. Sbytov.
12. O narůstání strategického úsilí. Dželauchov. Voj. mysl 1964
13. Strat. charakteristika evropského válčiště. Broněvský
14. Strategie a ekonomika. Lagutin. Voj. vydav. 1961.
15. Strategie a ekonomika. Dželauchov.
16. Voj. potenciál státu. Krasilnikov. Voj. mysl. 1960.
17. Ekon. a mor.-polit. zdroje moci státu. Tkačenko. 1964.
18. Někt. otázky morálně-polit. přípravy války. Morozov. 1965.
19. Československo. Matgojský. Voj. mysl. 1964.
20. Československo. Strategický sborník. 1963.
21. Přednášky z oblasti voj. strategie. VAGŠ 1964
22. Nespolehlivá strategie. Taylor. Překlad z amerického. 1961.
23. Strategie ve věku jad. zbraní. "
24. Voj. ekonomika v jaderném věku. " . 1964.

ZÁVĚREČNÁ POZNÁMKA AUTORA.

Práce "Strategické rysy vedení ozbrojeného zápasu na evropském válčišti a jejich vliv na přípravu státu" byla psána v letech 1965 - 1966. Vycházeno bylo při tom, jak vidno z přehledu literatury, především z prací sovětských vojenských teoretiků. Některá, v práci uváděná tvrzení, se opírají o tehdy veřejně dostupné materiály, především týkající se Československa, a o názory amerických autorů na vedení války za existence jaderných zbraní.

V práci není obsažen skutečný stav příprav československé republiky šedesátých let. Vše uvedené je odvozeno z tehdy obecně platných názorů na vedení války.

V letech 1966 až 1967 jsem na práci dále pokračoval. Mým cílem bylo zpřesnit závěry a přiblížit je skutečnosti, tak aby se staly reálným východiskem pro diskusi o strategické problematice vojenství Československa. Především proto, že strategická tematika nebyla tehdy, aš na čestnou výjimku, kterou představovala tehdy zasvěcená práce "Vojenská strategie" od genpor. V. Vitanovského (teprve v současnosti připravovaná k vydání) předmětem zájmu československé vojenské teorie. Důvody jsou známy a důsledky jsou citelné dodnes.

Práce měla tehdy být doložena přílohami dokazujícími či podparujícími statisticky a pod. Toto vše, co mohlo dát práci větší průkaznost, již neexistuje - bylo skartováno a dnes již nelze znovu zpracovat.

Je možno uvažovat nad významem dnes předkládané práce v její nynější podobě. Nemůže již být tehdy zamýšleným

východiskem pro diskusi - může však sloužit jako materiál ukazující na některé otázky přípravy státu, které by neměly být pominuty - i za dnešních, zcela jiných podmínek a v procesu formulace vlastní doktríny a československé vojenské strategie.

Do jisté míry má práce význam i jako svědectví - naší tehdejší úplné podřízenosti vojenské teorii a praxi SSSR, jeho politice a ideologii a zároveň jako svědectví o osudovém nebezpečí pro naši národní existenci - pokud by byly realizovány principy útočné strategické operace na našem území.

Záměr obohatit práci a předložit k obhajobě v roce 1968 nemohl jsem již dovést do konce. Jako tisíce dalších důstojníků musel jsem tehdy armádu v důsledku politické perzekuce opustit.

J. V.

OBSAH	Strana
Úvod	2
HLAVA I. Strategické rysy ozbroj.zápasu	3
Místo a úloha evropského válčiště	3
Názory a příprava nepřítele	4
Hlavní obsah počátečního období války	6
Strategická útočná operace	7
HLAVA II. Příprava ozbrojených sil a státu	11
Všeob. směr a zvláštnosti přípravy ozbrojených sil	11
Hlavní rysy výstavby ozbrojených sil	15
Soustředění a rozvinování ozbrojených sil	16
Mobilizace ozbrojených sil	18
Bojová pohotovost	20
Požadavky na FVO	21
Příprava území státu	23
HLAVA III. Příprava ekonomiky	25
Vzájemná závislost	25
Problémy průmyslu	27
Doprava	30
Vytváření zásob	31
Ochrana ekonomiky	32
Hlava IV. Příprava obyvatelstva a civilní obrana	35
Vliv jaderné války na obyvatelstvo	35
Politická a ideologická práce	36
Civilní obrana	37
ZÁVĚR	41
Přehled literatury	47
Závěrečná poznámka autora	48

